

DESERTEURS. In tegenselling tot de tot dan toe spontane en sporadische desertie van enkelingen, vormden Juul Charpentier, Karel de Schaepdrijver, Vital Haesaert, Bernard Coolen en Marcel Torreele de eerste groep die in opdracht van de Frontbeweging in de nacht van 30 april op 1 mei 1918 ter hoogte van het kasteel Vicogne ten noorden van Diksmuide naar de Duitsers overliepen. Van deze vijf was echter alleen Charpentier door de leiding van de Frontbeweging gemandateerd om vijf vooraanstaande Vlamingen in het bezette gebied nl. Depla, Speleers, Dosfel, Vliebergh en Jacob in te lichten over het lot van de Vlamingen in het Belgische leger. De andere vergezelden hem op eigen initiatief, deels uit verkeerd begrepen vroegere afspraken met de leiding (De Schaepdrijver), deels om hem de weg te wijzen.

Buiten weten van de leiding, maar met instemming van Verschaeve trok in de nacht van 4 op 5 mei ook Carlos van Sante over de linies, vergezeld van Oskar de Keyser, om de opdracht van de eerste deserteurs te bevestigen.

Weliswaar was Charpentier het verbod opgelegd officieel contact op te nemen met het activisme, maar toch had hij als subsidiaire opdracht het IJzerdrama in ruime kring door woord en geschrift bekend te maken. Na een grondig verhoor door de Duitse militaire instanties werden deze deserteurs ingepalmd door de propaganda-afdeling van de Raad van Vlaanderen en lieten zich gebrui-

ken voor defaitistische propaganda in de vorm van vlugschriften en tijdschriften (Door Vlaanderen heen), die door de Duitsers in de Belgische linies aan het front werden verspreid, en voor activistische propaganda in het bezette gebied in de vorm van voordrachten en publikaties (IJzerreeks). Karel de Schaepdrijver heeft zich als de leider van deze groep voorgedaan.

De onderneming is faliekant afgelopen, zowel voor de deelnemers als voor de Frontbeweging, enerzijds doordat zij hun opdracht zijn te buiten gegaan en het lot van de activisten hebben gedeeld, anderzijds doordat de leiding van de Frontbeweging nog tijdens en vooral na de oorlog niet de moed gehad heeft – en het ook om politieke redenen niet kon doen – de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor hun desertie op zich te nemen; dit heeft tot gevolg gehad dat deze deserteurs, die na de oorlog allen door het Belgische gerecht bij verstek veroordeeld werden, zich door hun vroegere opdrachtgevers verraden voelden.

LITERATUUR: L. Devliegher en L. Schepens, *Front 14/18* (1968, p. 41-42 en 79-80).

LUC SCHEPENS